Urbanistika
UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ

ATESTATO Nr. 0428	KOMPLEKSAS	SPECIALUSIS PLANAS. RENGIMO ETAPAS. SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMO STADIJA	TOMAS	METAI
	U-1132		IV	2013/2014

Mokslas • Ekonomika • Sanglauda
Europos Sąjunga
Kuriame Lietuvos ateitį

Panevėžio rajono savivaldybė

PANEVĖŽIO RAJONO REKREACINIŲ TERITORIJŲ SPECIALUSIS PLANAS

RENGIMO ETAPAS. SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMO STADIJA.

SPRENDINIAI

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

BENDROJO PLANO RENGĖJAS:

UAB „URBANISTIKA“

PAREIGOS	PAVARDĖ	PARAŠAS
DIREKTORĖ	G. MINEIKIENĖ	
VYR. ARCHITEKTĖ	A. KAŽIENĖ	
PROJEKTO VADOVĖ	G. RATKUTĖ SKAČKAUSKIENĖ	

TURINYS

1. ĮVADAS 3
1.1. PANEVĖŽIO RAJONO REKREACINIŲ TERITORIJŲ SPECIALIOJO PLANO RENGIMO PAGRINDAS IR TIKSLAI 4
1.2. PANEVĖŽIO RAJONO REKREACINIŲ TERITORIJŲ SPECIALIAJAME PLANE VARTOJAMOS SĄVOKOS 6
2. SPRENDINIAI 7
2.1. REKREACINIO VYSTYMO ĮGYVENDINIMO PRIORITETAI 8
2.2. REKREACIJOS IR TURIZMO CENTRAI 9
2.3. REKREACINIO PRIORITETO TERITORIJOS 10
2.3. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ PRITAIKYMAS VIEŠAJAM PAŽINIMUI IR LANKYMUI 12
2.4. TURIZMO IR REKREACIJOS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI 13
2.4.1. Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra 13
2.4.2. Kiti turizmo ir rekreacijos infrastruktūros objektai 18
3. PRIEDAI 20
4. GRAFINĖ DALIS 21

1. ĮVADAS

1. ĮVADAS

1.1. PANEVĖŽIO RAJONO REKREACINIŲ TERITORIJŲ SPECIALIOJO PLANO RENGIMO PAGRINDAS IR TIKSLAI

Specialiojo planavimo organizatorius – Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktorius.

Specialusis planas rengiamas vadovaujantis šiais dokumentais:

- 2010 12 09 Panevėžio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-233 (6 šaukimo 48 posėdis) „Dėl pritarimo projektų rengimui pagal 2007-2013 metų žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.2-VRM-04-R „Teritorijų planavimas“;
- Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 12 31 įsakymu Nr. A-533;
- Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano darbų užduotimi;
- 2012 07 04 Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. TP.148-12-S;
- 2012 04 16 Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus raštu „Dėl paraiškos sąlygoms rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti“ Nr. SD-190;
- 2012-06-25 AB „LESTO“ raštu „Dėl planavimo sąlygų išdavimo Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano rengimui“ Nr. 45010-413;
- 2012 06 22 UAB „Aukštaitijos vandenys“ projektavimo sąlygomis Nr. 12-251;
- 2012 06 07 AB „Lietuvos dujos“ Panevėžio filialo rašto Nr. 25-49-72 planavimo sąlygomis Nr. 2012/R-157 rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti;
- 2012 07 03 AB „Lietuvos dujos“ planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 7-215-1299;
- 2012 06 07 TEO LT, AB planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 03-2-07-3/1553;
- 2012 06 12 Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Panevėžio skyriaus planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 23PL-1;
- 2012 06 14 Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 1332;
- 2012 06 14 Krekenavos regioninio parko direkcijos planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. T1-3;
- 2012 06 25 VĮ „Panevėžio regiono keliai“ planavimo sąlygomis reg. Nr. S-279;
- 2012 06 13 Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. PS-102;

- 2012 06 18 AB „Lietuvos geležinkeliai“ planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 2-3034;
- 2012 06 11 Panevėžio visuomenės sveikatos centro planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. S(7.48)-1922;
- 2012 06 14 Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio teritorinio padalinio planavimo sąlygomis rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. 12.12.P-310;
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu ir kitais planuojamoje teritorijoje galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais;
- Krekenavos regioninio parko ir jo zonų ribų planu;
- Krekenavos regioninio parko tvarkymo planu;
- Panevėžio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema;
- Siaurojo geležinkelio, G10KP specialiuoju planu;
- Berčiūnų pilkapyno, u.k. 5409 (A260P), specialiuoju planu.

Specialiojo plano rengimo tikslai ir uždaviniai

Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano tikslai ir uždaviniai:

- Užtikrinti racionalų žemės, miškų ir vandens išteklių naudojimą.
- Nustatyti rekreacines teritorijas (zonas), rekreacinių vietovių ir/ar atskirų tvarkymo zonų ribas, nustatyti atskirųjų želdynų ir žaliųjų jungčių sklypų ribas, upių ir upelių apsauginių zonų ribas, įvertinti gamtinio ir kultūrinio patrauklumo rekreacinei veiklai vystyti potencialą. Apibrėžti planuojamos teritorijos tvarkymo svarbiausias kryptis, nustatyti jų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos režimus, kraštovaizdžio formavimo kryptis ir teritorijų tvarkymo priemones pagal teritorijos tvarkymo zonas, žemėnaudos pobūdį, funkcinį prioritetą bei naudojimo intensyvumą. Pateikti tikslinius formuojamo gamtinio, kaimiško ir miestietiško kraštovaizdžio struktūros optimalumo (kokybės) rodiklius, įvertinančius visų galimų skirtingo prioriteto (konservacinių, rekreacinių, ekologinės apsaugos, ūkinių, gyvenamųjų ir kt.) zonų reikalavimus.
- Formuoti rekreacinių teritorijų sistemą, nustatyti teritorijų turizmo ir rekreacijos plėtojimo kryptis, prioritetus bei priemones, siekiant sukurti racionalų turizmo paslaugų objektų tinklą bei šių paslaugų struktūrą ir įvairovę, racionaliai naudoti, atkurti ir gausinti turizmo ir rekreacijos išteklius.
- Sudaryti prielaidas formuoti turizmo centrus ir sąlygas plėtoti turizmo paslaugas bei viešąją turizmo infrastruktūrą, planuoti (rezervuoti) tikslinio naudojimo teritorijas rekreacinės infrastruktūros objektams statyti.
- Patenkinti visuomenės poreikius ir suderinti valstybės, savivaldybių, įmonių, fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, plėtojančių turizmo verslą, interesus plėtojant turizmo paslaugas, saugant turizmo ir rekreacijos išteklius ir užtikrinant darnią teritorijų plėtrą.
- Detalizuoti bendrojo teritorijų planavimo dokumentų arba kitų specialiųjų planų sprendinius.
- Detalizuoti planuojamos teritorijos rekreacinio naudojimo koncepciją, apsaugos ir naudojimo reglamentus, teritorijos formavimo priemones, išdėstyti konkrečią rekreacinę infrastruktūrą (tarp jų turistines trasas ir kt.).
- Parengti investicinę aplinką, skatinti investicijas plėtoti turizmo ir rekreacinę veiklą.

1.2. PANEVĖŽIO RAJONO REKREACINIŲ TERITORIJŲ SPECIALIAJAME PLANE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Rekreaciniai ištekliai – gamtinės ar kultūrinės aplinkos savybės, tinkamos žmonių visaverčiam fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti. Rekreaciniams ištekliams priskiriama: gamtos ištekliai - miškai, gyvenamųjų vietovių želdynai, vandens telkiniai ir jų pakrantės, tinkamos arba galimos pritaikyti žmonių poilsiui ir pramogoms, gamtos paveldo objektai; kultūros paveldo objektai; kitos rekreacijai skirtos teritorijos bei turizmo paslaugų ir poilsio infrastruktūros objektai.

Rekreacinė teritorija – vietovė, turinti gamtinių ar kultūrinių aplinkos savybių ir sąlygų visaverčiam žmonių fiziniam bei dvasiniam poilsiui organizuoti.

Rekreacinių teritorijų sistema – apibrėžtas rekreacinių teritorijų, lankytinų ir turizmo paslaugų objektų, siejamų turistinėmis trasomis ir (ar) kelių (gatvių) tinklu, teritorinis junginys.

Rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centras – gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis), išsiskirianti turizmo ištekliais ir turizmo paslaugų infrastruktūros išplėtojimu bei formuojanti turistų srautus.

Turizmo paslaugų infrastruktūra – turizmo paslaugoms teikti reikalingi statiniai ir įrenginiai.

Turizmo ištekliai – turistinį interesą turintys objektai ar vietovės.

Turizmo paslauga – fizinių ir juridinių asmenų veikla, kuria tenkinami turistų kelionės organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, informacijos, pramogų ir kiti poreikiai.

Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra – teritorijoms ir objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti skirti stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai (įskaitant informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statinius ir įrenginius) ir kita infrastruktūra (turistinės trasos, takai, poilsio ir sustojimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimiai ir jų įrenginiai, kiti lankytojų aptarnavimo objektai)

2. SPRENDINIAI

2. SPRENDINIAI

2.1. REKREACINIO VYSTYMO ĮGYVENDINIMO PRIORITETAI

Formuojant rekreacinių teritorijų sistemą, numatomos turizmo trasos bei rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centrai, nustatomos planuojamų centrų tikslinio vystymo (veiklos specializacijos) kryptys. Išskiriamos rekreacinio prioriteto zonos bei viešieji turizmo ir poilsio infrastruktūros objektai.

Rekreacinėse teritorijose prioritetas skiriamas poilsio ir turizmo veiklai. Visuomenės lankymui ar poilsio veiklai skirtose rekreacinėse teritorijose (paplūdimiuose, parkuose, stovyklavietėse, apžvalgos aikštelėse, turistinėse trasose ir kitose poilsio vietose) privalo būti įrengiama viešoji turizmo infrastruktūra (įranga higienos poreikiams tenkinti ir atliekoms surinkti, teritorijos lankymui skirta informacijos įranga ir kita infrastruktūra bei aptarnavimo objektai).

Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų sistemos raidoje, bendrasis prioritetas teiktinas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje aplinkoje, vystymui.

Kuriant konkrečiose rekreacinėse teritorijose reikalingą rekreacijos plėtros sistemą, siūloma:

- Reguliuoti rekreacinių išteklių naudojimą.
- Parengti lankymui gamtos ir kultūros objektus, ieškant investicijų vertingam gamtos ir kultūros paveldui bei vertingam gamtiniam kraštovaizdžiui eksponuoti.
- Numatyti sportinio turizmo plėtrą.
- Įrengti turistinių trasų atkarpas ir rekreacinę infrastruktūrą.
- Nustatyti valstybės paramos, investicijų pritraukimo prioritetus.

Rekreacinės teritorijos gali būti tiek valstybinėje, tiek privačios nuosavybės žemėje. Jos gali būti nustatomos miškų, vandenų, žemės ūkio ir kitos paskirties žemėje, išskyrus konservacines ir kitas teritorijas, kuriose veikla draudžiama įstatymų ir kitų teisės aktų. Kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais ir kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Saugomos teritorijos tvarkomos pagal specialiojo planavimo dokumentus ir teisės aktus, kuriais remiantis įgyvendinamos privalomos apsaugos ir tvarkymo priemonės.

Rekreacinėse teritorijose draudžiama veikla, galinti pabloginti rekreacinių išteklių būklę, kelianti pavojų asmenų saugumui ir poilsio organizavimui. Rekreacinėse teritorijos vykdoma veikla neturi sukurti neigiamą poveikį rekreaciniams ištekliams, aplinkai ir žmonių sveikatai.

Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendiniuose numatytos rekreacinės teritorijos, rekreacinės ir turizmo infrastruktūros objektai nenumato galutinės šių objektų plėtros. Esant poreikiui ir galimybėms, gali būti formuojami ir kiti rekreaciniai ar turizmo objektai nekeičiant šio specialiojo plano.

2.2. REKREACIJOS IR TURIZMO CENTRAI

Panevėžio rajono turizmo ir rekreacijos plėtros sistemoje rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę: regioninės, rajoninės, lokalinės svarbos. Panevėžio rajono teritorijoje išskiriama 10 rekreacijos ir turizmo centrų. Šie įvairaus lygmens rekreacijos ir turizmo aptarnavimo centrai formuoja gana tolygų tinklą, kurio atskirose atkarpose yra kitos rekreaciniu bei pažintiniu turistiniu požiūriu svarbios vietovės.

- Pagrindinės numatomos rekreacijos ir turizmo formavimo bei vystymo specializacijos kryptys yra:
- Kultūrinis (pažintinis turizmas) - tai kelionės bei poilsis gamtinėje ar kultūrinėje aplinkoje, norint tikslingai pažinti šią aplinką, krašto gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus, kraštovaizdį, istoriją, išplėsti kultūrinį akiratį, mokytis;
- Poilsis gamtoje / kaime - bendro pobūdžio, fizines, psichines ir dvasines jėgas atstatantis žmogaus poilsis lauko sąlygomis (gamtoje), centruose gali būti teikiamos ir kai kurios specializuotos paslaugos (poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma ir kt.).
- Pramoginė ir sportinė rekreacija - tai aktyvus poilsis gamtinėje arba dirbtinėje aplinkoje, žaidžiant sportinius žaidimus, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose ir renginiuose, lankant specializuotus pramogų parkus arba stebint sporto renginius;
- Bendrasis turizmas – teikiamos bendrosios, specialių papildomų tikslų nekeliančios paslaugos (maitinimas, apgyvendinimas, informacija ir kt.);

Numatomi šie turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centrai:

Regioninės svarbos:
Panevėžys – tai svarbiausias Panevėžio regione daugiafunkcinis rekreacijos aptarnavimo centras. Tam palanki Panevėžio geografinė padėtis - miestas yra pagrindinių Lietuvos magistralinių kelių ir tarptautinės magistralės VIA BALTICA sankirtoje, pasižymi gerai išplėtota aptarnavimo ir susisiekimo infrastruktūra. Prioritetinės turizmo plėtros kryptys: gamtinių išteklių pritaikymas kuriant viešojo turizmo infrastruktūrą aktyviam poilsiui; kultūrinio ir pažintinio turizmo infrastruktūros plėtra pritaikant industrinį (techninį) paveldą kultūriniam turizmui; aktyvaus turizmo ir poilsio infrastruktūros plėtra: dviračių ir pėsčiųjų takų bei vandens turizmo maršrutų kūrimas, pramogų centrų projektų plėtojimas; turizmo informacijos infrastruktūros bei aktyvios turizmo informacijos sklaidos, rinkodaros priemonių Panevėžio mieste gerinimas. Panevėžio miestas (nors ir nėra Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje), kaip regioninės svarbos centras, sudaro didelę įtaka Panevėžio rajono rekreacinėje sistemoje.

Rajoninės svarbos:
Krekenava - tai svarbiu pažintinio turizmo centru jau tapęs Krekenavos regioninio parko centras. ***Ramygala.*** Perspektyvinė šių centrų specializacija sietina su pažintiniu turizmu. Prioritetas teikiamas viešosios turizmo infrastruktūros plėtrai, maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų, informacijos apie lankytinas gamtos ir kultūros paveldo vertybes bei siūlomus maršrutus suteikimui.

Vietinės (lokalinės) svarbos:
Raguva, ***Vadokliai, Nevėžis, Karsakiškis, Paliūniškis, Pajstrys, Smilgiai, Liberiškis - Naujamiestis***.

Reikia pažymėti, kad svarbiausi rekreacinio aptarnavimo centrai rajono teritorinėje sistemoje daugeliu atvejų yra polifunkcinio pobūdžio ir jungia dvi ar daugiau rekreacinės specializacijos krypčių.

2.1. lentelė. Turizmo ir rekreacijos centrų vystymo kryptys

Eil. Nr.	Turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centras	Turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centrų formavimo bei vystymo kryptys			
		Bendrasis turizmas	Kultūrinis (pažintinis) turizmas	Poilsis gamtoje/kaime	Pramoginė ir sportinė rekreacija
1	*Krekenava*	-	+	+	+
2	*Ramygala*	+	+	-	-
3	*Raguva*	+	+	-	+
4	*Vadokliai*	-	+	+	-
5	*Nevėžis*	+	-	-	+
6	*Karsakiškis*	-	-	+	+
7	*Paliūniškis*	+	-	-	-
8	*Pajstrys*	+	-	-	-
9	*Smilgiai*	+			
10	*Liberiškis -Naujamiestis*		+	+	

2.3. REKREACINIO PRIORITETO TERITORIJOS

Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialusis planas ypatingą dėmesį skiria rekreacinių teritorijų – rekreacinio prioriteto zonų plėtrai. Tai lokaliniai teritoriniai kompleksai, kurie yra išskiriami įvertinant rekreacinių išteklių potencialą, esamą naudojimą, naudojimo perspektyvumą ir kuriems yra nustatomas rekreacinio naudojimo prioritetas. Teritoriškai lokalizuojant rekreacinio prioriteto zonas buvo įvertinti Panevėžio apskrities teritorijos ir Panevėžio savivaldybės teritorijos bendrųjų planų sprendiniai.

Pagal specializacijos kryptis rekreacinio prioriteto zonos skiriamos į :

- Poilsio gamtoje prioriteto:
  - miškų;
  - vandens telkinių ir jų pakrančių (t.t. paplūdimiai);
  - gyvenamųjų vietovių želdynų.
- Sporto rekreacijos prioriteto:
  - golfo laukų;
  - aviacijos sporto;
  - motorizuoto ir dviračių (kalnų) sporto.
- Kitos rekreacijos prioriteto:
  - nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (dvarų) viešajam pažinimui ir naudojimui;
  - teritorijose teikiamos maitinimo apgyvendinimo paslaugos.

Rekreacinio prioriteto zonoms prilyginamos šios Krekenavos regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonos (KTZ):

- Miškų paskirties žemės KTZ:
  - ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) KTZ;
  - intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) KTZ.
- Rekreacinės paskirties žemės:
  - subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos KTZ;
  - urbanizuotos rekreacinės aplinkos KTZ.
- Vandens ūkio paskirties žemės:
  - rekreacinių vandenų KTZ grupėje ekstensyvaus pritaikymo KTZ.
- Žemės ūkio paskirties žemės KTZ:
  - rekreacinių agrarinių teritorijų KTZ grupėje ekstensyvaus pritaikymo.

2.2. lentelė. Rekreacinio prioriteto zonų pasiskirstymas

Eil. Nr.	Rekreacinio prioriteto zonos pavadinimas	Rekreacinio prioriteto zonų kiekis, vnt.	Plotas, ha	Plotas, %
1.	**Poilsio gamtoje prioriteto**	**75**	**4322,39**	**73,31**
1.1.	miškų	2	944,98	16,03
1.2.	vandens telkinių ir jų pakrančių	36	2925,84	49,62
1.3.	gyvenamųjų vietovių želdynų	37	451,57	7,66
2.	**Sporto rekreacijos prioriteto**	**4**	**847,66**	**14,38**
2.1.	golfo laukų	1	129,14	2,19
2.2.	aviacijos sporto	3	714,58	12,12
2.3.	motorizuoto ir dviračių sporto	1	3,94	0,07
3.	**Kitos rekreacijos prioriteto**	**8**	**460,28**	**7,81**
3.1.	nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (dvarų) viešajam pažinimui ir naudojimui	7	442,87	7,51
3.2.	teritorijose teikiamos maitinimo apgyvendinimo paslaugos	1	17,41	0,30
4.	**Miškų paskirties žemės**	**5**	**198,67**	**3,37**
4.1.	ekstensyvaus pritaikymo	3	153,07	2,60
4.2.	intensyvaus pritaikymo	2	45,6	0,77
5.	**Rekreacinės paskirties žemės**	**9**	**44,63**	**0,76**
5.1.	subnatūralios rekreacinės aplinkos	3	9,31	0,16
5.2.	urbanizuotos rekreacinės aplinkos	6	35,32	0,60
6.	**Vandens ūkio paskirties žemės**	**3**	**16,98**	**0,29**
6.1.	rekreacinių vandenų KTZ grupėje ekstensyvaus pritaikymo	3	16,98	0,29
7.	**Žemės ūkio paskirties žemės**	**2**	**5,54**	**0,09**
7.2.	rekreacinių agrarinių teritorijų KTZ grupėje ekstensyvaus pritaikymo	2	5,54	0,09
	Viso:	**107**	**5896,15**	**100**

Rekreacinės veiklos reglamentavimas rekreacinio prioriteto zonose. Atsižvelgiant į nustatytas rekreacinės specializacijos kryptis, esamą žemės sklypų pagrindinę paskirtį, numatomą rekreacijos pobūdį ir intensyvumą, rekreacinės aplinkos formavimo ypatumus, gali būti skiriamos viena ar kelios skirtingų tvarkymo reglamentų zonos:

- *Ekstensyvios veiklos rekreacinės teritorijos* – kultūrine ir/ar gamtine verte išsiskiriančios teritorijos, tinkamos lankymui ir rekreacijai.
- *Intensyvios veiklos rekreacinės teritorijos* – teritorijos neišsiskiriančios didele kultūrine ar/ir gamtine verte, tačiau tinkamos turizmo ir rekreacijos veiklai vykdyti.

Rekreacinio funkcinio prioriteto zonoms turi būti rengiami dokumentai, kuriuose numatomi rekreacinės infrastruktūros objektų užstatymo reglamentai, žemės ūkio veiklai naudojamų žemės ūkio naudmenų, miškų ir kitų gamtinio kraštovaizdžio teritorijų išdėstymas. Pirmenybė teikiama rekreacinės infrastruktūros objektų planavimui jau pradėtose urbanizuoti rekreacinėse zonose arba formuojant teritoriškai atskiras rekreacines sistemas.

Rekreacinio prioriteto zonos, esančios institucinėse saugomose teritorijose – Krekenavos regioniniame parke, tvarkomos pagal tvarkymo planų, individualių apsaugos reglamentų reikalavimus.

2.3. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ PRITAIKYMAS VIEŠAJAM PAŽINIMUI IR LANKYMUI

Kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui ir rekreacijai turi stiprinti jų vertingąsias savybes, išsaugoti palankias jų apžvalgos sąlygas, stiprinti jų vaidmenį istoriniame kraštovaizdyje. Kultūros paveldo objektų apsauga turi būti planuojama ir vykdoma integraliai su gamtos paveldoapsauga.

Pirmaeilis pritaikymas turizmui ir rekreacijai padėtų atgaivinti nykstančias, tačiau į Kultūros vertybių registrą įrašytas, dvarų sodybas. Planuojant finansinę paramą architektūros ir urbanistikos paveldo apsaugai prioritetas teiktinas išsaugoti vertingosiomis savybėmis pasižyminčius medinius pastatus, kuriems gresia kultūrinės vertės menkėjimas arba išnykimas.

Tikslinga tvarkyti viešąsias erdves, esančios saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose bei jų apsaugos zonose. Žymiai didesnės investicijos skirtinos miestelių viešosioms erdvėms, esančioms jų saugomose istorinėse dalyse, tvarkyti.

Tikslinga sparčiau rengti turizmui ir rekreacijai planuojamų pritaikyti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų individualius apsaugos reglamentus, jų apsaugos specialiuosius planus. Šiais dokumentais nustatomos arba tikslinamos saugomų objektų teritorijų ir apsaugos zonų ribos bei tvarkybos ir naudojimo reikalavimai.

Turizmui ir rekreacijai pritaikomi objektai turi būti ženklinami prioritetine tvarka, pagrindiniuose keliuose pastatomos nuorodos į šiuos objektus.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, pritaikomų turizmui ir rekreacijai, apsaugos stebėsena (monitoringas) turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisykles. Stebėsenos rezultatai turi būti naudojami rengiant kitus teritorijos planavimo ir kultūros paveldo tvarkybos dokumentus.

2.4. TURIZMO IR REKREACIJOS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI

2.4.1. Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra

Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra – nuosavybės teise valstybei ar savivaldybėms priklausantys stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai, kiti objektai

Turizmo trasos, pėsčiųjų (dviračių) takai

Turizmo trasa *– keliauti poilsio ar turizmo tikslais suplanuotas, įrengtas ir specialiais trasos ženklais vietovėje paženklintas vientisas turizmo ir poilsio infrastruktūros objektas.*

Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendinių stadijoje teikiama nacionalinio, regioninio bei vietinio lygmens turizmo trasų sistema, kurios esminis uždavinys – sudaryti palankias sąlygas kelionių organizavimui ir vystyti kultūrinį-istorinį-pažintinį, aktyvaus poilsio-rekreacinį ir pramoginį turizmą.

Turistinių trasų tinklas Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje suformuotas įvertinant nacionalinio lygmens autoturizmo, vandens turizmo ir dviračių turizmo trasų specialiuosius planus, Panevėžio apskrities bei rajono teritorijų bendruosius planus bei patvirtintą Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano Koncepciją.

Autoturizmo trasos

Autoturizmo trasa – kelionėms lengvaisiais automobiliais, turistiniais autobusais, kemperiais (nameliais ant ratų), motociklais poilsio ar turizmo tikslais suplanuotu maršrutu skirtas viešosios turizmo infrastruktūros kompleksas, paženklintas vietovėje trasos ženklais, susietas su saugomomis kultūros paveldo vertybėmis, gamtos paveldo objektais, išskirtiniais kraštovaizdžiais, reprezentuojančiais gamtinės aplinkos savitumą.

Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje numatomos nacionalinės ir regioninės autoturizmo trasos:

Vidurio Lietuvos kelias (Kaunas – Babtai – Kėdainiai – Krekenava – Panevėžys – (atšaka į Subačių) – Pasvalys – Biržai – arba Pakruojis – Šeduva – Radviliškis – Šiauliai). Tai vienintelė planuojamoje teritorijoje esanti nacionalinė autoturizmo trasa. Ji reprezentuoja Nevėžio slėnių ir agrarinį vidurio Lietuvos kraštovaizdį bei žemdirbystės kultūrą (malūnai, miestelių tinklas, turgavietės ir kt.) bei siejama su Lietuvos krašto kelių tinklu, kuriame plėtojama pakelės infrastruktūra ir paslaugos.

Vidurio Lietuvos autoturizmo trasa kartu su kitomis nacionalinėmis autoturizmo trasomis formuoja nuoseklų trasų tinklą, apimantį visus Lietuvos regionus, didžiausio rekreacinio potencialo vietoves, atveriančias keliavimo galimybes ir prieigą prie turizmo išteklių Lietuvos ir užsienio turistams, keliaujantiems automobiliais. Suformuota Vidurio Lietuvos nacionalinė trasa leidžia lanksčiai komponuoti regioninius ir vietinius autoturizmo maršrutus, pasirinkti įvairios trukmės keliones skirtingų amžiaus grupių, keliavimo stiliaus ir poreikių turistams.

Panevėžio rajono savivaldybės pietvakarinėje dalyje pažymėta LR teritorijos bendrajame plane numatyta (ir atkartota Panevėžio apskrities teritorijos bendrajam plane) nacionalinio reprezentacinio kultūrinio autoturizmo maršruto ,,Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys" atkarpa: Beinorava (Šiaulių apskritis) – Liberiškis – Naujamiestis – Upytė – Krekenava – Surviliškis (Kauno apskritis), Levaniškiai (Utenos apsk.) – Raguva – Smilgiai – Raguvėlė (Utenos apsk.).

Autoturizmo trasa ,,Panevėžio regiono žiedas" – regioninė autoturizmo trasa atkarpoje: Panevėžys – Krekenava - Ramygala - Raguva, toliau kryptis į Subačių, grįžtant į Panevėžį per Vabalninką ir tuo pačiu aplankant Žaliosios girios biosferos poligoną. Trasa dalinai atkartoja nacionalinį Vidurio Lietuvos kelią, tačiau apjungia turizmo, Panevėžio apskrities rajonų savivaldybių centrus ir leidžia susipažinti su vaizdingiausiomis gamtos (Žaliosios girios) ir kultūros vertybėmis, esamais valstybiniais parkais (Krekenavos).

Autoturizmo trasa ,,Vidurio Lietuvos parkų žiedas" – taip pat regioninio lygmens autoturizmo trasa pietvakarinėje Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos dalyje atkarpoje: Liberiškis – Upytė – Krekenava – Surviliškis (Kauno apskritis).

Į regioninių autoturizmo trasų tinklą įtraukiamos tarptautinės automagistralės A2 (E 272) Vilnius-Panevėžys ir A8 (E 67) Panevėžys–Aristava–Sirkūnai (Via Baltica atkarpa), kadangi šiais keliais vyksta didelis transporto srautas (5200 – 7400 aut./parą), o Vilniaus kryptimi nėra numatytos nei vienos trasos jokiame kitame dokumente. Kauno kryptimi (Via Baltica trasa) vyksta intensyvus tranzitinis eismas, dalis kurio dalyvių galėtų turėti turistinių pažintinių tikslų.

Dviračių turizmo trasos

Dviračių turizmas – turizmo rūšis, kai pavieniui ar grupėmis keliaujama dviračiais vietovėmis, kuriose yra speciali infrastruktūra (dviračių takai, stovėjimo aikštelės ir kt.). Dviračių turizmas yra viena populiariausių turizmo rūšių. Jis ypač išplėtotas Vidurio Europoje, paskutiniuoju metu vis daugiau dėmesio viešosios dviračių turizmo infrastruktūros vystymui skiriama ir Lietuvoje.

Nacionalinės dviračių trasos numatytos Panevėžio rajono savivaldybės bendrajam plane bei Nacionalinių dviračių trasų specialiajam plane ir įtrauktos į šį projektą:

- *Luokė – Šiauliai – Panevėžys – Dusetos* atkarpa Sidabravas – Naujamiestis – Berčiūnai – Panevėžys – Subačius;
- *Kaunas – Panevėžys* atkarpa Šventybrastis – Krekenava – Ustronė – Vadaktėliai – Naujamiestis – Berčiūnai – Panevėžys;
- *Panevėžys – Joniškėlis – Biržai su atšaka Joniškėlis – Pakruojis – Lygumai – Šiauliai* atkarpa Panevėžys – Klevečkinė – Užubalis – Mikoliškis, besitęsianti siaurojo geležinkelio pylimu;
- *Čiobiškis – Ukmergė – Ramygala – Krekenava* atkarpa Mauliai – Stebėkiai II – Klebonai – Ramygala – Juodikoniai – Krekenava.

,,Šiaurės Aukštaitijos žiedas" – regioninės dviračių turizmo trasos atkarpa, apimanti maršrutą: Smilgiai – Panevėžys – Paliūniškis – Žalioji giria – Daujėnai (Pasvalio r.), leidžianti susipažinti su vaizdingiausiomis gamtos ir kultūros vertybėmis, išsiskiriančiomis rajono teritorijomis, išskyrus Krekenavos regioninį parką.

Vadovaujantis Panevėžio rajono savivaldybės bendruoju planu numatomos šios *vietinės dviračių trasos,* jungiančios gyvenamąsias vietoves:

- Švainikiai – Sujetai – Smilgiai;
- Puziniškis – Sujetai;
- Ramygala – Ėriškiai – Upytė – Panevėžys;
- Panevėžys – Tekoriškis – Miežiškiai – Velžys;
- Velžys – Katinai – Jotainiai – Vadokliai – Leno ež. (Kauno apsk.);
- Vadokliai – Juodžio ež.;
- Krekenava – Žibartoniai – Rūtakiemis – Šilai – Krekenava;
- Kunigiškiai – Šambalioniškis – Daniūnai – Datūniškis – Vadokliai;
- Panevėžys – Šilagalis;
- Raguva – Šilai – Kerbeliai.

Vandens turizmo trasos.

Vandens turizmas – keliavimas vandeniu baidarėmis, burlaiviais, plaustais, valtimis ir kitomis plūdriosiomis priemonėmis. Lietuvoje populiarėjant vietiniam turizmui, vis didesnį turistų srautą pritraukia *vandens turizmas* upėmis ir ežerais.

Vandens turizmo trasos planuojamos siekiant skatinti šių trasų vandens turizmo infrastruktūros plėtrą ir sukurti vandens turistams tinkamas sąlygas poilsiauti bei vykdyti vandens turizmo (aktyvaus turizmo) veiklos rinkodarą.

Panevėžio rajono teritorijoje nėra nacionalinės svarbos vandens turizmo trasų, numatytų ,,Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiajam plane“ (Žin., 2009, Nr. 27 -1075). Panevėžio rajono teritorijoje vandens turizmo sistemos pagrindą sudarys Nevėžio ir Lėvens upės. Įgyvendinti projektai „Nevėžio upės rekreacijos Panevėžio miesto ribose schemos (specialiojo plano) parengimas“, „Lėvens upės baseino vandens telkinių sutvarkymas“ svarbus žingsnis pritaikant upių rekreacines zonas gyventojų turistiniams poilsiniams poreikiams.
Lėvens upės vandens turizmo trasoje numatomos poilsio aikštelės: Adomavos, Gasparėlių, Piniavos, Naujikų ir Tiltagalių kaimuose. Nevėžio upe nuo Pajuosčio k. iki Miežiškių mstl. poilsio aikštelės numatomos Vyčių k. ir Miežiškių mstl. Krekenavos regioniniame parke Nevėžio upe numatoma vandens turizmo trasa nuo Kalnelio k. iki Kazokų k. įrengiant stovyklavietes Kalnelio ir Kazokų kaimuose.

Geležinkelis.

Rail Baltica greitasis geležinkelis – valstybių sienas peržengiantis projektas, orientuotas į nacionalinių rinkų integracijos procesus Europos Sąjungos kontekste. Projekto „Rail Baltica“ tikslas – užtikrinti saugų, greitą ir kokybišką ryšį tarp Baltijos valstybių ir pagrindiniųVakarų Europos ekonominių, administracinių ir kultūros centrų. Sąveika su Lenkijos ir Vokietijos 1 435 mm geležinkelio vėžių tinklais yra svarbus projekto aspektas, nes tarptautinis eismas šiaurės–pietų kryptimi naudojant esamą 1 520 mm geležinkelio vėžės tinklą Baltijos valstybėse yra labai neproduktyvus ir neefektyvus. Rail Baltica projekto įgyvendinimas Lietuvoje apima du aspektus:

1. europinės vėžės (1435 mm) geležinkelio tiesimą. I etape europinės vėžės tiesimas numatomas iki Kauno. Europinės vėžės geležinkelis „Rail

Baltica“, nutiestas iki Kauno, formuotų efektyvią transporto arteriją, jungiančią Lietuvą su Vakarų ir Centrinės Europos geležinkeliais. Europinės vėžės geležinkelio tiesimas nuo Kauno iki Latvijos sienos priklausys nuo Europos Sąjungos ir valstybės skiriamo finansavimo šiam projektui bei Latvijos politikos Rail Baltica projekto atžvilgiu;

2. esamo I koridoriaus geležinkelio (1520 mm) modernizavimą bei plėtrą. I transporto koridoriaus dalis nuo Kauno iki Latvijos sienos bus modernizuojama ir plėtojama, didinant infrastruktūros pralaidumą, traukinių greičius.

Šios projekto nuostatos nuosekliai įgyvendinamos: 2010-05-12 Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 541 patvirtino neatidėliotinų veiksmų planą, pagal kurį turi būti įgyvendinamas tarpvalstybinis Rail Baltica projektas. Nutarimu numatoma didinti Lietuvos geležinkelių infrastruktūros pajėgumus rekonstruojant esamą tarptautinę geležinkelių liniją (einančią per Kauną ir Šiaulius): tiesiant antruosius kelius, modernizuojant stočių kelynus ir pan. Taip pat dokumente numatyta atlikti atskiros europinės vėžės geležinkelio linijos Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje (Rail Baltica koridorius) galimybių studiją, kuri šiuo metu jau yra parengta. Išvadose pasiūlytas greitojo geležinkelio linijos sprendimas Lietuvos teritorijoje einantis per Kauną ir Panevėžį. Šis Rail Baltica geležinkelio linijos variantas buvo pasirinktas ir sukurtas siekiant pasiūlyti tiesiausią ir trumpiausią trasą nuo labiausiai į pietus nutolusio iki labiausiai į šiaurę nutolusio I transporto koridoriaus taško (žr. 1 pav.). Taigi, Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendiniuose pateikiama aukščiau aprašytoji Rail Baltica trasa.

Realiausias variantas – raudona trasa

1 pav. Ištrauka iš projekto „Rail Baltica“ galutinė ataskaita“

Siaurajam geležinkeliui, kaip unikaliam inžinerinio paveldo objektui, numatomas svarbus vaidmuo visuomenės gyvenime: toliau vykdomi reguliarieji ir užsakomieji reisai, edukacinės, šventinės iškylos integruojant taip pat ir dviračių transportą. Traukiniai su turistais stoja Taruškose, Rekstino miške – vietoje, pamėgtoje iškylautojų, Bajoriškiuose, Raguvėlėj, kur galima aplankyti XIX a. klasicizmo dvarą.

68,4 km ilgio siaurojo geležinkelio ruožas Panevėžys – Rubikiai kartu su stotimis, kelių statiniais yra vertingas istorinis ir kultūrinis objektas.

Kiti viešieji turizmo ir poilsio infrastruktūros objektai:

- **Poilsio aikštelės -** laikinai apsistoti be nakvynės skirta rekreacinė teritorija, kurioje gali būti įrengti lauko baldai, pavėsinės, sporto ar laisvalaikio įrenginiai, automobilių stovėjimo aikštelės, laužavietės, tualetai, informacijai skirti statiniai.
- **Stovėjimo aikštelės.**
- **Stovyklavietės** – specialiai įrengta teritorija, kurioje aikštelės nuomojamos turistams nakvoti palapinėse, kemperiuose ar kilnojamuosiuose nameliuose.
- **Paplūdimių infrastruktūros įrenginiai.** Paplūdimių infrastruktūrą sudaro persirengimo, higienos, atliekų surinkimo, geriamojo vandens tiekimo, gelbėjimo (stebėjimo), informacijos, poilsio organizavimo įranga ir statiniai. Prie paplūdimių turi būti įrengti takai ar keliai, transporto priemonių stovėjimo aikštelės ir kita poilsiautojams aptarnauti reikalinga infrastruktūra.
- **Informacijos stendai.**
- **Higienos ir atliekų surinkimo objektai.**

2.4.2. Kiti turizmo ir rekreacijos infrastruktūros objektai

Specialiojo plano sprendiniuose išskiriami šie rekreacijos ir turizmo infrastruktūros objektai:

- **Turizmo informacijos centras -** juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą. Turizmo informacijos centras, naudojantis turizmo informacijos ženklą, teisės aktų nustatyta tvarka įrašytą į Lietuvos Respublikos prekių ir paslaugų ženklų registrą („i“ raidė žalios spalvos stačiakampyje ir užrašas „Turizmo informacija“ Lietuvoje, o užsienyje užrašas – „Lietuvos turizmo informacija“), turi:
- būti sudaręs su Valstybiniu turizmo departamentu sutartį dėl teisės naudoti turizmo informacijos ženklą;
- rinkti, kaupti ir nemokamai teikti informaciją apie vietovės turizmo išteklius ir turizmo paslaugas;
- rengti, leisti ir platinti informacinius ir kartografinius leidinius apie vietovės turizmo išteklius ir turizmo paslaugas;
- teikti turizmo informaciją internete ir turizmo išteklių ir turizmo paslaugų duomenis Lietuvos turizmo informacijos sistemai.
- Turizmo informacijos centrai gali užsakyti (rezervuoti) apgyvendinimo paslaugas, transporto bilietus, bilietus į teatrus, koncertus, sporto ir kitus renginius, prekiauti suvenyrais ir vykdyti kitą savo įstatuose numatytą veiklą. Turizmo informacijos centrai, kurių steigėjos yra valstybės ar savivaldybių institucijos, tvarko ir teikia turizmo išteklių ir turizmo paslaugų duomenis Lietuvos turizmo informacijos sistemai ir gali nemokamai naudotis šios sistemos duomenimis. Valstybės ar savivaldybių institucijų įsteigtų turizmo informacijos centrų veikla, skirta teikti duomenis Lietuvos turizmo informacijos sistemai, gali būti finansuojama iš šių institucijų biudžetų.
- **Muziejai, galerijos.**

- **Apgyvendinimo paslaugos.** Apgyvendinimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, kuria sudaromos sąlygos tenkinti nakvynės ir higienos poreikius.
- **Kempingas.**
- **Maitinimo įstaigos.** Maitinimo paslaugos turizmo ir rekreacijos paslaugų infrastruktūroje užima itin svarbią vietą. Turistų maitinimo paslaugos gali būti teikiamos kartu su apgyvendinimo paslaugomis ar atskiroje įmonėje, teikiančioje viešo maitinimo paslaugas.
- **Pramogų centras**.
- **Lankytojų centras.**
- **Žirgynas**.
- **Hipodromas.**
- **Aerodromas.**
- **Stovykla -** poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje turi būti sudaromos sąlygos palapinėms statyti, higienos poreikiams tenkinti, atliekoms surinkti. Joje gali būti įrengta visa rekreacinė infrastruktūra kaip ir poilsiavietėje.
- **Kaimo turizmo sodyba.** Kaimo turizmo paslaugoms teikti gali būti vykdoma naujų statinių statyba ir esamų individualių gyvenamųjų pastatų bei sodybų rekonstrukcija ir jų pritaikymas kaimo turizmo poreikiams pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus projektus. Dėl savo specifikos – absoliutus privačios iniciatyvos prioritetas bei lokalizavimo laisvės – planavimo dokumentuose poilsio kaime plėtra negali būti reguliuojama ar reglamentuojama, todėl specialusis planas teikia tik bendrą principinį palaikymą šio tipo rekreacinės infrastruktūros plėtojimui, pirmiausiai numatytose rekreacinio prioriteto zonose.

Rekreacinių išteklių naudotojais visuomenės ir verslo tikslais gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys poilsio, sveikatinimo, sveikatingumo, reabilitacines ar kitas turizmo paslaugas. Visuomenės lankymui ar poilsiui rekreacinio naudojimo (paskirties) teritorijose (gyvenamųjų vietovių parkuose ar želdynuose, turistinėse trasose, kitose poilsio vietose) privalo būti įrengiama tinkama viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra, sudaranti saugias lankytojų (poilsiautojų) visaverčio poilsio sąlygas.

Viešo naudojimo paplūdimių, taip pat paplūdimių, kurių paslaugos yra reklamuojamos, įrengimą ir priežiūrą atlieka jų savininkai (valdytojai). Paplūdimių infrastruktūrą sudaro persirengimo, higienos, atliekų surinkimo, geriamojo vandens tiekimo, gelbėjimo (stebėjimo), informacijos, poilsio organizavimo įranga ir statiniai. Prie paplūdimių turi būti įrengti takai ar keliai, transporto priemonių stovėjimo aikštelės ir kita poilsiautojams aptarnauti reikalinga infrastruktūra.

3. PRIEDAI

4. GRAFINĖ DALIS